

Roadshow után, új programok előtt

Beszélgetés Bakos Klárával,
a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnökével

– Május 28-án tartottátok a „Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal” című, 2007 szeptembere óta tartó rendezvénysorozat zárókonferenciáját a Parlamentben. Honnan indult ez a projekt?

– Az ötlet még 2006-ban fogalmazódott meg az MKE egyik elnökségi ülésén a következő év munkatervének előkészítése során. Az előző elnökség az ötletet projektté érlelte, megvalósíthatósága érdekében benyújtotta a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Kuratóriuma által kiírt soron lévő pályázatra, és támogatásban részesült. Az egyesület éves munkatervének elkészítése során egyébként mindig kialakul az a fő irányvonal, amely a következő év profilját meghatározza. A „versenyképes ország”-gondolatsort több szempontnak is megfeleltettük: harmonizál-e az MKE stratégiájával, a könyvtárügy stratégiájával, illeszkedik-e az országos és nemzetközi trendekhez, mi a szakmai realitása, mi a tényleges szakmai és társadalmi hasznosága és még sok-sok más körülményre kellett reflektálnunk, felvetődő kérdésre választ adnunk ahhoz, hogy az ötlet valóban projektté váljon. Mondhatni, hosszú időn át érlelődő gondolat eredménye ez a program, nem pusztán egyetlen pályázatra beadott anyag.

Két kérdést még fontos az indulással kapcsolatban megemlíteni. A témát korszerűnek és fontosnak találtuk, és ennek igazolását adta az NKA Könyvtári Kuratóriumának pozitív döntése. A másik megjegyzés: a 2007 tavaszán megválasztott új elnökség – amely személyi összetételében több mint ötven százalékában megváltozott – teljes mértékben azonosult a projekttel, úgy véljük, sikerrel valósította meg azt.

– A projekt célja: elősegíteni a könyvtáros kompetenciák fejlesztését, alkalmassá tenni a könyvtárosokat arra, hogy megfeleljenek a legkorszerűbb szolgáltatási (különösen információszolgáltatási) kihívásoknak. Ez a téma most miért annyira időszerű?

– Időszerű a versenyképesség szempontjából, hiszen egyáltalán nem elhanyagolható, sőt megerősítő tényező a humán szféra, a szakemberek felkészültsége, megfelelő kompetenciája. Úgyszintén időszerű az Európai Unió szakmai harmonizációs szempontjából. Napjainkban minden szakma elkészíti a maga kompetenciaterképét, megfogalmazza önmagával szemben támasztott elvárásait, egy-egy munkaterület betöltésének kritériumait, ez a munkavállaló és munkáltató szempontjából egyaránt fontos. Most, az élethosszig tartó tanulás korszakában a valaha megszerzett diploma nem elegendő. Azon túl kellene megfelelő készségek, képességek és tulajdonságok. Egy munkakör ellátásához rendelkezünk kell reális

önértékeléssel. A CERTIDoc által kiadott és a Könyvtári Intézet által magyarul is megjelentetett útmutató (*LIS Euroquide. Kompetenciák, tulajdonságok, minősítési szintek*. Bp., 2007.) hasznos segítség mind az elvárások, mind az önértékelés szempontjából a könyvtáros-informatikus szakma számára. Úgy gondolom, hogy a könyvtárosok a saját kompetenciájuk megfogalmazásában nincsenek hátrányban más szakmákhoz képest, sőt nagyon is az élen járnak. Már körülbelül három éve annak, hogy Grebot Ágnes, a Francia Könyvtáros Egyesület referense egyesületünk meghívására előadást tartott a CERTIDoc-ról, és megkezdődtek a tárgyalások az MKE bekapcsolódásáról ebbe a programba. 2008-ban jutottunk a tevéleges együttműködés szakaszába, és ebben kiváló együttműködő partnerünk a Könyvtári Intézet is. Ha visszatérhetek az első kérdéshez, a „versenyképes”-projekt fundamentuma ezekben a korai törekvésekben keresendő.

– *Honnan ered a „Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal” szlogen?*

– Az „Új Magyarország” programhoz kapcsolódóan elterjedt a „versenyképes ország” fogalma. Erre „rímelt” a mi szlogenünk. Telitalálat! Egyik pillanatról a másikra pattant ki a fejünkől. Voltak más szakmabeliek, akik sajnálták, hogy nem ők találták ki maguknak. Úgy vélem egyébként, hogy versenyképesség és a könyvtár organikusán összetartozó fogalmak. A könyvtár adja az előbbihez a jó felkészültséget, jelenti a garanciát a minőségre, az új tudás megbízható, stabil intézményi háttérrel. S mindezt természetesen a versenyképes könyvtáros révén.

Az ország versenyképességének támogatására – éppen most, amikor a tudás kiemelt szerepet kap egy-egy ország fejlődésében, most amikor az információhoz jutásnak alapvető szerepe van az élet minden területén – a könyvtár nagyon is alkalmas intézmény a tudás, az információ, a kulturális értékek közvetítésére és új típusú szolgáltatására. Főleg vidéken érezhető erőteljesen a könyvtár hiánya vagy jelenléte, hiszen a könyvtár pregnánsan hozzájárulhat az egyének, a vállalkozók, a cégek felkészültségéhez, versenyképességéhez. Elektronikus vagy hagyományos szolgáltatásaival mindenki számára elérhető teret jelent, segít a mindennapi életben való boldoguláshoz és elengedhetetlen a korszerű, digitális műveltség megszerzéséhez. A versenyképesség – ahogy azt Szili Katalinnak a konferenciánkhoz írt üdvözlő leveléből is hallhattuk – közgazdasági kategória, mégis utat tör a könyvtárügyben is. A lényege, hogy felkészít a versenyképessé válásra, többek között azzal is, hogy versenyképes könyvtárosok állnak a lakosság szolgálatában, mint azt már fentebb említettem.

– *Milyen hangulatban telt az idei MKE roadshow?*

– Kaposvár, Békéscsaba, Győr, Miskolc, Debrecen és Gödöllő voltak az állomásai a roadshow rendezvényeinek. A szervezés során fontos szempont volt, hogy a rendező megye könyvtárosain kívül a régió minden megyéjéből érkezzenek kollégák a két kétnapos programokra. Természetesen részvételi lehetőséget biztosítottunk a határon túli könyvtáros kollégák számára is.

Mindenhol nagy volt a roadshow-t megelőző készülődés és nagy volt a programmal szemben támasztott igény is. Példaértékű együttműködés alakult ki a rendező könyvtárak, az MKE megyei szervezetei és az előkészítő bizottság között. Ez mindenképp feltétele volt az eredményességnek, ahogyan a jól összeállított, átgondolt program és a felkészült előadói csapat is. Valamennyi helyszínen telt házas rendezvények voltak, színvonalas előadásokkal. A projekt minden rendez-

vényén „törzselőadás” hangzott el a CERTIDoc minősítési rendszerről. Hiszen a legfontosabb az volt, hogy a jelenlévők megismerjék a szakmai kompetenciák szigorú logikai rendjét és a különböző szintekhez tartozó kompetenciák tartalmát. Ez a rendkívül összefogott, kiválóan rendszerezett előadás Hangodi Ágnes nevéhez fűződik. Hasonlóan az előző témához, szintén főszerepet kapott az e-tanácsadók képzése során szerzett tapasztalatok elemzése, rávilágítva az informatika azon kompetencia-elemeire, amelyek feltétlenül szükségesek az e-tanácsadók számára, illetve nélkülözhetetlenek a könyvtári szolgáltatások területén. Örömmel fogadták a résztvevők Payer Barbara rendszerező és fogalommeghatározó előadását a különböző internetes formációkról, a web 2.0-ról, a blogokról és más elektronikus könyvtári szolgáltatásokról.

Az esti fórumok is izgalmasra sikerültek. Az első helyszínen, Kaposvárott este nyolc órakor még korainak tartották a vendégek a távozást, mert úgy vélték, sok kérdés felvetésére, tisztázására nem maradt idő. Volt, ahol a lakosság részéről is mutatkozott érdeklődés a program iránt. Volt, ahol a könyvtár-fenntartó nemcsak a délelőtti hivatalos megjelenést, hanem a fórumon való részvételt is fontosnak tartotta. Nagy érdeklődés kísérte a könyvtárak számára kiírandó Tudásdepó Expressz programok ismertetését, illetve a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség projekt tanácsadói által bemutatott, a könyvtárak számára is támogatási lehetőséget nyújtó operatív programokat. Tájékoztatót hallhattunk a vidékfejlesztés irányairól, a különböző régiók fejlesztési terveiről. Nyugodtan mondhatjuk, hogy a jelenlévők a legfrissebb információk birtokába juthattak ezen a téren is. A régiók gazdasági, kulturális terveinek pontos és naprakész ismerete nagy mértékben segítheti, sőt meghatározhatja a könyvtári szolgáltatások fejlesztésének irányát. Ezt az elhangzott vélemények, hozzászólások egyértelműen alátámasztották.

Említésre érdemes momentuma volt a roadshow gödöllői állomásának Gémesi György polgármester – aki nagy támogatója a könyvtárnak – szuggesztív előadása. Ebből megismerhettük miként gondolkodik a fenntartó a település rendelkezésére álló források elosztásáról, a sokirányú feladatok sorrendjének kialakításáról. Megismerhettük egy polgármester dilemmáit, amikor például döntenie kell arról, hogy a csatornázásra vagy a könyvtár támogatására juttasson forrást. Ez kiváló alkalom volt mind a fenntartó, mind a könyvtáros szakma számára, hogy szembesüljenek egymás gondjaival és mérlegelési szempontjaival.

A rendezvények második napján rendre egy, a Könyvtári Intézet munkatársainak vezetésével megtartott csapatépítő és kommunikációs tréningre került sor, az előző napinál természetesen jóval kisebb, húsz-harminc fős létszámmal. A tréning hasznossága minden indoklás nélkül belátható, így vélekedtek erről maguk a résztvevők is. Ezeken a tréningeken a gyakorlatban mutatkoztak meg a könyvtáros szakmai kompetenciák, készségek, képességek és tulajdonságok. Sok kollégában itt és ekkor tudatosult, hogy a könyvtárak feladatainak gyors változásai során, bizony, a könyvtárosok felkészültsége is változásokat igényel.

– *A zárókonferenciát a Parlamentben tartottátok. Szimbolikus jelentősége volt a helyszínnek?*

– Úgy gondolom, vannak olyan esetek, amikor nagyon fontos a helyszín megválasztása. Mondhatni, a „versenyképes”-program nagyságrendje szinte igényelte ezt a méltó teret. Nem tartom pusztán formai elemnek a helyszínválasztást. Rangot adott a rendezvénynek, az MKE-nek és ezáltal a könyvtáraknak és könyvtáro-

soknak. Félreértés ne essék, itt nem ünnepeltünk, hanem értékeltünk, elemezve befejeztünk egy nagy munkát.

– *Lesz-e folytatás?*

– Igen, a roadshow-ról összefoglalót küldünk a minisztériumba, ebben megfogalmazzuk az ajánlásainkat, a tanulságokat, a fejlesztési lehetőségeket, a teendőket. A programot az egyesületi stratégiában olvasható továbbképzésekkel kívánjuk folytatni, a CERTIDoc projektbe pedig hatékonyan kívánunk bekapcsolódni, ahogy már fentebb jeleztem. Gyakorlatilag most kezdődik az igazi munka valamennyiünk számára, továbbá a roadshow ideje alatt fogalmazódott meg bennem egy lobbifolyam indításának gondolata. Égetően szüksége lenne a szakmának minél több, ilyen felkészültséggel rendelkező vezetőre, munkatársra. A munka folytatása a Könyvtári Intézettel együttműködésben történik majd, előzetes megállapodásunk szerint.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Pegán Anita

**MEGJELENT
AZ ALKOTÓ
KÖNYVTÁROSOK
SZÉPIRODALMI
ANTOLÓGIÁJA**

Az MKE 2008. júliusi vándorgyűlésének egyik érdekes és figyelemre méltó mozzanata volt, hogy az érdeklődők itt vehették kézbe először a 2005-ben meghirdetett „Alkotó könyvtáros” pályázatra beérkezett szépirodalmi művekből összeállított antológiát. A *Madártávlat* címet viselő, összesen huszonhat könyvtáros elbeszéléseit, verseit, esszéit tartalmazó kötet ára 1050 forint. Megrendelhető az MKE titkárságán: 1827 Budapest, Budavári palota F. épület, 439-es szoba; telefon: 06-1-311-8634; e-mail: mke@oszk.hu.